

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Eigentijds en innovatief polderen

Collegeprogramma 2015-2019

Registratienummer
15.25086

Datum
8 mei 2015

Status
Voorstel

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten van beleid	3
3. Speerpunten	4
4. Waterveiligheid	5
5. Wateroverlast	5
6. Watertekort	5
7. Gezond water (Kaderrichtlijn Water)	5
8. Schoon water (waterketen)	6
9. Wegenbeheer	6
10. Financiën	6
11. Organisatieontwikkeling	7
12. Cultuurhistorisch erfgoed	7
13. Maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO)	7
14. Communicatie	8
15. Tot slot	8

1. Inleiding

“Polderen”: compromissen sluiten en samenwerken als kernpunt van beleid. Zo omschrijft het woordenboek de begrippen “polderen” en het “poldermodel”. In waterschapsland is polderen een activiteit die al eeuwenlang de dagelijkse praktijk is. In de huidige tijd moet een modern waterschap nog steeds uitvoerig polderen: compromissen sluiten en samenwerken. Maar de samenleving is tegenwoordig complex en dynamisch. Dat vraagt om een eigentijdse aanpak, met respect voor de bestaande werkwijzen en met oog voor nieuwe mogelijkheden en innovatieve technieken.

Met dit collegeprogramma zet het hoogheemraadschap in op een actief beleid op basis van een aantal kernbegrippen: samenwerkend vanuit de eigen verantwoordelijkheid, met een gebiedsgerichte aanpak om optimaal gebruik te kunnen maken van lokale kennis en ervaring, toekomstgericht en duurzaam. Zo kunnen wij ons gebied bewoonbaar en werkbaar houden voor burgers en bedrijven, agrariërs en natuurbeheerders. Tegen maatschappelijk zo laag mogelijke kosten.

2. Uitgangspunten van beleid

Het hoogheemraadschap heeft een drietal kerntaken, water beheren, water keren en water zuiveren, en een neventaak, het wegenbeheer. Het schap is verantwoordelijk voor deze kerntaken, maar wil bij de uitvoering daarvan werkzaamheden van andere partijen meenemen om tot maatschappelijk zo laag mogelijke kosten te komen. Zo kunnen wij in samenwerking met anderen, taken oppakken die breder zijn dan de onze, maar daarbij blijft iedere partij wel verantwoordelijk voor de eigen taken en betaalt iedere partij voor het eigen deel.

Vanuit onze eigen verantwoordelijkheid kiezen wij nadrukkelijk voor samenwerking met alle betrokken partijen: andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en met de individuele burger. Zo menen wij de beste resultaten te kunnen bereiken, met het beste draagvlak en tegen de maatschappelijk zo laag mogelijke kosten. Die samenwerking is breed: beleidsmatig en uitvoerend, initiërend en stimulerend, maar ook luisterend en ondersteunend aan initiatieven vanuit de maatschappij.

Het werkgebied van het hoogheemraadschap is omvangrijk en divers: van veenweide tot binnenduinrand, van aangedijkte kleigebieden tot diepe droogmakerijen. Daarom kiest het schap voor een gebiedsgerichte aanpak, samenwerkend met alle bij het gebied betrokken partijen. Daarbij wordt waar mogelijk aangesloten op ontwikkelingen en activiteiten van anderen en faciliteert het schap waar mogelijk de verschillende functies binnen het gebied. In landbouwgebieden staat een landbouwkundig waterbeheer voorop, in natuurgebieden is het watersysteem ingericht om deze functie te ondersteunen.

Een nuttige vorm van een gebiedsgerichte samenwerking is de samenwerking met lokale bedrijven en aannemers. Daarmee kan ook lokale kennis en ervaring ingezet worden. Voor zover de aanbestedingsregels dat mogelijk maken, kiezen wij voor lokaal als het kan en centraal als het moet.

Het hoogheemraadschap heeft de taak Hollands Noorderkwartier bewoonbaar te houden, voor nu en in de toekomst. Klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling hebben dan ook grote invloed op het werk van het schap. Bij de ontwikkeling van ons beleid en bij de uitvoering van ons werk houden wij dan ook nadrukkelijk rekening met deze toekomstige ontwikkelingen. Daarmee streven wij naar een toekomstbestendig waterbeheer voor een gezonde en economisch sterke landbouw en voor een waardevolle en krachtige natuur. De ontwikkelingen in het veenweidegebied hebben daarbij onze speciale aandacht.

Het hoogheemraadschap heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om te anticiperen op de gevolgen van de klimaatverandering. Duurzaamheid, energiebesparing, groene energie en een verantwoord gebruik van grondstoffen behoren dan ook als vanzelfsprekend tot de uitgangspunten van een integraal en organisatiebreed beleid. Om dat te accentueren is in het dagelijks bestuur een specifieke portefeuille duurzaamheid toegewezen.

Wij streven naar een doelgericht en transparant beleid, dat zo concreet mogelijk geformuleerd is. In de kwartaalrapportages en het jaarverslag leggen wij daarover verantwoording af.

3. Speerpunten

De afgelopen jaren heeft het hoogheemraadschap goede ervaringen opgedaan met programmatisch werken. Ondertussen zijn er programma's voor de wateropgave, de Kaderrichtlijn Water (KRW), het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), de verbetering van de boezemkaden (VBK), ICT en de waterketen. Ook op andere terreinen wordt programmatisch gewerkt, zoals bij baggeren en het wegbeheer. Het is dan ook verstandig om op een programmatische wijze nieuwe activiteiten te ontplooiën. Speerpunten daarbij zijn:

- a) door middel van gebiedsprocessen, nieuwe ruimtelijke instrumenten en innovatieve technieken het landelijk gebied aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Voor een gezonde en economisch sterke landbouw en een florerende natuur;
- b) door middel van gebiedsprocessen, nieuwe ruimtelijke instrumenten en innovatieve technieken het stedelijk gebied te ontwikkelen tot een klimaatbestendige stad;
- c) door middel van innovatieve technieken vanuit de waterketen de afvalwaterzuivering om te vormen tot een grondstoffen- en energiefabriek;
- d) door veel aandacht te besteden aan de duurzaamheid van beleid en uitvoering en aan een duurzame gebiedsontwikkeling, waaronder een duurzame veenweideontwikkeling, een bijdrage te leveren aan een gezond waterbeheer;
- e) door een innovatieve en proactieve aanpak van het hoogwaterbeschermingsprogramma en het programma verbetering boezemkaden voorop te lopen op dit terrein;
- f) door te werken aan een gezonde bedrijfsvoering door de werkzaamheden tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten te kunnen uitvoeren.

4. Waterveiligheid

Het hoogheemraadschap is al een aantal jaren actief bezig met de realisatie van het hoogwaterbeschermingsprogramma, het HWBP2 en het nHWBP. Tevens wordt het programma tot verbetering van diverse boezemkaden uitgevoerd. Enerzijds voldoen wij daarbij aan de normen, maar anderzijds willen wij een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement realiseren. Dat doen wij onder andere door innovatieve technieken zoals de "oeverdijk", nieuwe onderzoeken zoals "dijken op veen" en moderne aanbestedingsvormen zoals de "alliantie" voor de Markermeerdijken. Daarnaast betrekken wij in gebiedsprocessen alle betrokkenen bij de dijkverzwaring en voeren in samenwerking met de andere overheden ook aansluitende projecten voor hen uit, zoals het "stadsstrand in Hoorn". Dit beleid bestendigen wij verder.

5. Wateroverlast

Het regent tegenwoordig steeds meer en in steeds heftiger buien. Om ons watersysteem op orde te houden, komen wij de afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water 2003 na. In het kader van de Deltavisie van het hoogheemraadschap en het Waterprogramma 2016-2021 onderzoeken wij verder hoe wij ons watersysteem ook in de toekomst klimaatbestendig en robuust kunnen houden.

Het bestaande beleid ten aanzien van de overname van het onderhoud van het openbaar stedelijk water, wordt bestendig.

6. Watertekort

Door de klimaatverandering nemen de periodes van droogte toe en worden zij langer. Daarnaast neemt de kweldruk met vooral brak grondwater toe als gevolg van een stijgende zeespiegel en een dalende bodem. De beschikbaarheid van schoon, zoet water komt daardoor steeds meer onder druk te staan. Actieve verbraking, zoals door derden gewenst ten behoeve van bijvoorbeeld natuurontwikkeling of vismigratie, is mogelijk zolang het geen of slechts een zeer beperkte invloed heeft op de beschikbaarheid van schoon en zoet oppervlakte- en grondwater.

Het hoogheemraadschap stimuleert een spaarzaam gebruik van zoet oppervlakte- en grondwater. Daarnaast zet het schap zich in om de beschikbaarheid van voldoende zoet water zoveel mogelijk zeker te stellen en indien mogelijk te vergroten. Daarbij werken we samen met andere overheden en ondernemers en ondersteunen wij innovatieve projecten zoals Spaarwater en de Schoonwatervallei.

7. Gezond water (Kaderrichtlijn Water)

Een goede waterkwaliteit en gezond water is een belangrijk aspect binnen het werk van het hoogheemraadschap. De werkzaamheden vanuit de Kaderrichtlijn Water worden dan ook naar behoren uitgevoerd. Het schap gaat daartoe actief aan de slag in kansrijke gebieden om een zo efficiënt en effectief mogelijk resultaat te behalen.

Daar waar de waterkwaliteit negatief wordt beïnvloed door menselijk handelen, wordt ingezet op de bewustwording en gedragsverandering van betrokkenen en op de bestrijding van de verontreiniging aan de bron.

Om de waterkwaliteit te verbeteren en om de emissies vanuit de landbouw te verminderen, stimuleert het hoogheemraadschap het verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten en faciliteert het waar mogelijk initiatieven vanuit de sector.

Zolang niet is aangetoond dat (proef)boringen naar de winning van schaliegas geen negatieve invloed heeft op het waterbeheer, kunnen wij daarmee niet instemmen.

8. Schoon water (waterketen)

Met de Toekomstvisie (afval)waterketen is een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van een duurzame en kostenefficiënte bedrijfsvoering. Afkoppelen moet zoveel mogelijk worden doorgezet. Door nauw samen te werken met onze partners binnen de waterketen zoals de gemeenten en het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN), voldoen wij ruimschoots aan de afspraken zoals deze gemaakt zijn binnen het Bestuursakkoord Water 2011.

Innovatieve technieken en nieuwe manieren van werken bieden binnen de waterketen steeds meer mogelijkheden. Wij ondersteunen actief nieuwe mogelijkheden waarbij wij samenwerken met onze partners binnen de waterketen, met de kennisinstituten en het bedrijfsleven.

In het kader van duurzaamheid en kostenbeheersing wordt verder gewerkt aan de energiebesparingen in de waterketen en wordt het accent verlegd van "afvalwaterzuivering" naar de ontwikkeling van een "grondstoffen- en energiefabriek".

9. Wegenbeheer

Het hoogheemraadschap heeft van oudsher in een deel van het werkgebied het wegenbeheer als neventaak. Binnen de huidige situatie ziet het schap dit niet als een kerntaak en is het de bedoeling de wegen over te dragen aan de gemeenten. De wegen binnen de bebouwde kom hebben daarbij de eerste prioriteit. Er komt een nadere uitwerking om te komen tot overdracht.

10. Financiën

Het hoogheemraadschap werkt aan een gezonde financiële situatie, waarbij we de schuldenlast willen beperken en de belastingdruk voor onze inwoners maar beperkt willen laten stijgen. Daarom willen wij de schulden op termijn (2030) maximeren op tweemaal de belastingopbrengst.

De stijging van de belastingdruk voor onze inwoners kan, ondanks een toename van ons takenpakket, voor de jaren 2016 t/m 2019 beperkt blijven tot een gemiddelde stijging van maximaal 3 procent per jaar (op basis van belastingopbrengsten). Binnen deze gemiddelde stijging van 3 procent mag de wegenheffing met gemiddeld 4 procent per jaar stijgen zodat het onderhoudsniveau van de wegen op peil is en de overdracht van de wegen naar de gemeenten kan worden gestimuleerd.

Ondanks dat de stijging van de belastingdruk beperkt is, kan deze voor sommige inwoners of categorieën van belastingplichtigen bezwaarlijk zijn. Daarom intensiveren wij bij de kwijtschelding van belastingen de samenwerking met de gemeenten en wordt voor 2016 en verder de kwijtscheldingsnorm voor AOW'ers verruimd. Eventuele kwijtschelding voor zzp'ers is dusdanig complex dat daarvoor extra onderzoek noodzakelijk is, voordat er een besluit over dit punt kan worden genomen. Daarbij zal gelijktijdig het gehele kwijtscheldingsbeleid geëvalueerd worden.

Door een uitspraak van de Hoge Raad inzake de belastingheffing voor natuurterreinen stijgt de belastingdruk voor de categorie "ongebouwd" onevenredig. Het college zal zich maximaal inspannen om deze stijging tot een aanvaardbaar niveau te verlagen.

De Kostentoedelingsverordening zoals deze geldig is tot 1 januari 2019 zal, in afwachting van een nieuwe, landelijke kostentoedelingsmethodiek, niet worden aangepast, tenzij nieuwe majeure ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Binnen het financieel beheer is het belangrijk aandacht te besteden aan auditing en risicomanagement. In dat kader zal de mogelijke instelling van een audit- en riskcommissie onderzocht worden.

Op het terrein van de belastingheffing en invordering zal onderzocht worden of door een samenwerking met andere overheden de maatschappelijke kosten verlaagd kunnen worden.

11. Organisatieontwikkeling

Het hoogheemraadschap heeft zich in de afgelopen periode ontwikkeld tot een omgevingsgerichte organisatie en behoorde daarmee bij de verkiezing van de Beste Overheidsorganisatie van het jaar 2014 tot de beste vier. Die ontwikkeling zal verder voortgezet moeten worden, waarbij aandacht besteed kan worden aan de openheid en transparantie, doelgerichtheid en efficiëntie.

12. Cultuurhistorisch erfgoed

Het waterschap als openbaar bestuur kent een eeuwenoude geschiedenis. Het hoogheemraadschap heeft dan ook een veelheid aan cultuurhistorisch erfgoed. De nadrukkelijke intentie van het schap is dit cultureel erfgoed in stand te houden. Daarbij kan het erfgoed eventueel ingezet worden om (de geschiedenis van) het waterschap onder de aandacht te brengen van een breed publiek. In de komende periode onderzoeken wij hoe het cultureel erfgoed het beste behouden kan worden.

13. Maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO)

Het MVO-beleid is recent door het college van hoofdingelanden aangenomen. Dit beleid wordt bestendigd en zal op korte termijn met een aanvullende notitie concreet ingevuld worden. Wij zetten in op het samenwerken met alle betrokken partijen, om zo betere resultaten en een beter draagvlak te kunnen realiseren. Daartoe moeten wij onze relaties kennen en met hen in contact treden.

Toegespitst op onze werkzaamheden realiseren wij deze zoveel mogelijk met behulp van gebiedsprocessen en in samenwerking met betrokkenen. Daarbij staan wij welwillend tegenover initiatieven vanuit de samenleving.

Wij werken aan functionele en transparante regelgeving om daarmee een zo groot mogelijk draagvlak te kunnen realiseren.

Internationaal bieden wij via de Unie van Waterschappen desgevraagd noodhulp. Ook zetten wij onze kennis en ervaring in de focuslanden van de Unie in, om de opbouw van de noodzakelijke kennis en kunde op het terrein van het waterbeheer en de waterveiligheid daar te ondersteunen. Daartoe willen we in beperkte mate het budget verruimen.

14. Communicatie

Het werk van het hoogheemraadschap is van belang voor alle inwoners van ons gebied, dat grotendeels onder de zeespiegel ligt en alleen door middel van dijken, sloten en gemalen bewoonbaar kan worden gehouden. Om het draagvlak voor onze werkzaamheden te vergroten zetten we dan ook in op het vergroten van het waterbewustzijn.

Door onze werkzaamheden goed uit te voeren en daarover goed te communiceren, vergroten wij onze bekendheid en verbeteren wij ons imago.

Door ons met educatieve programma's, een jeugdbestuurder en specifieke communicatie te richten op jongeren, betrekken wij hen zoveel mogelijk bij ons werk en vergroten wij ook bij hen het waterbewustzijn.

15. Tot slot

Met dit collegeprogramma spreken wij de ambitie uit dat wij onze taken innovatief en op eigentijdse wijze, doelgericht en kosteneffectief zullen uitvoeren. Samen met u èn voor u !

-.-.-.-